

مجموعهٔ تئاتر ایثار

(مجموعه نمایشنامه‌های منتخب تئاتر ایثار)

(دفتر ششم)

(نمایشنامه ویژه کودکان و نوجوانان)

سا نمایشنامه

محمد پرومند

شیرین احقاقی

انتشارات سفیر ارجمند

سرشناسه
 عنوان و نام پدیدآور : مجموعه تئاتر ایثار: (مجموعه نمایشنامه‌های منتخب تئاتر ایثار)
 مشخصات نشر : تهران: سفیر اردهال، ۱۳۹۴
 مشخصات ظاهری : ج ۷؛ ۵/۲۱×۵/۱۴ س.م
 شابک : شابک دوره: ۷-۳۸۷-۳۱۳-۶۰۰-۹۷۸، ج ۱: ۵-۳۷۸-۳۱۳-۶۰۰-۹۷۸
 ج ۲: ۵-۳۷۹-۳۱۳-۶۰۰-۹۷۸، ج ۳: ۵-۳۸۰-۳۱۳-۶۰۰-۹۷۸
 ج ۴: ۵-۳۸۱-۳۱۳-۶۰۰-۹۷۸، ج ۵: ۵-۳۸۲-۳۱۳-۶۰۰-۹۷۸
 ج ۶: ۵-۳۸۳-۳۱۳-۶۰۰-۹۷۸، ج ۷: ۵-۳۸۴-۳۱۳-۶۰۰-۹۷۸
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
 یادداشت : هر جلد نویسنده خاص خود را دارد
 عنوان دیگر : مجموعه نمایشنامه‌های منتخب تئاتر ایثار. به اهتمام: حمید ساروخانی و محمد لارتنی
 موضوع : نمایشنامه فارسی - قرن ۱۴ - مجموعه‌ها
 موضوع : جشنواره‌ها - ایران - تهران
 شناسه افزوده : احسان، ۱۳۵۱، گردآورنده
 ر. بنده کنکوه : PIR ۴۲۲۴/ج ۵۲ ۱۳۹۴
 ر. بنده دیوبند : ۸۸۱/۶۲۰۸
 شماره ثبت کتابخانه ملی : ۳۷۹۷۸۹۲

مجموعه تئاتر ایثار

(مجموعه نمایشنامه‌های منتخب تئاتر ایثار)

(دفتر ششم)

(نمایشنامه ویژه کودکان و نوجوانان)

تألیف: محمد باسند - شیرین اسحاقی

به کوشش: حمید ساروخانی - محمد لارتنی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۵

صفحه آرای: واحد آماده‌سازی و نشر سفیر اردهال

طرح جلد: علی دل‌زنده‌روی ♦ ویراستار: کامران شهلاهی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سفیر اردهال

شمارگان: ۵۵۰ نسخه ♦ شماره نشر: ۱-۷۶

بهای دوره: ۶۰۰۰۰ ریال ♦ بهای دفتر سوم: ۹۰۰۰۰ ریال

© حق چاپ: ۱۳۹۵، انتشارات سفیر اردهال www.safirardehal.ir

شابک دوره: ۷-۳۸۷-۳۱۳-۶۰۰-۹۷۸

شابک جلد ۶: ۹-۳۸۳-۳۱۳-۶۰۰-۹۷۸

نشانی دفتر: تهران، خیابان مفتح، خیابان سمیه، روبه روی بانک ملی ایران، ساختمان ۱۱۸، واحد ۴
 تلفن مرکز بخش: ۸۸۳۱۲۸۹۸-۸۸۳۱۹۳۴۲ کد پستی: ۱۵۸۱۸-۷۴۷۱۵ email: safirardehal@yahoo.com

همه حقوق محفوظ است. هرگونه نسخه‌برداری، اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری، اقتباس کلی و جزئی (به جز اقتباس جزئی در نقد و بررسی، و اقتباس در گیومه در مستندنویسی، و مانند آنها) بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست

۷	مقدمه
۱۱	سخن ناشر
۱۵	ترگل (محمد برومند)
۱۶	صحنه اول
۲۴	صحنه دوم
۲۸	صحنه سوم
۳۶	صحنه چهارم
۳۷	صحنه پنجم
۴۳	قطعه‌ای از بهشت (محمد برومند)
۹۱	اگر پدرم را دیدی (شیرین اسحاقی)

دین و آئین و فرهنگ اسلامی - ایرانی ما سرشار از فضائل معنوی است. آنچه به زندگی و آدمی ارزش می‌بخشد نه لذائذ مادی بلکه خصائص معنوی و مواهب الهی است که در قالب آموزه‌های دینی و الهی، طی ابلاغ و رسالت انبیا و اولیا به ما رسیده است.

دنیای امروز و تفکرات مادی زمزمه زدن این معنویت را با هدف گمراهی انسان‌ها و تثبیت جایگاه خویش تحت اراء ناجیان بشریت معاصر از طریق رسانه‌های خود تبلیغ و ترویج می‌کنند. ما بر خست انسان به اصل و هویت خویش و دین‌مداری، فضائل حیات بخشی را به او نه‌بد می‌دهد. هم اکنون صحنه فرهنگ و هنر جهان عرصه این بهاجمات فراوان و رنگارنگ است و تنها راه مقابله و رویارویی با این تبلیغات ارائه و خلق آثار اصیل و مبتنی بر ارزش‌های متعالی و کمال جویانه است.

«ایثار» و «شهادت» به عنوان دو گوهر تابناک حیات، رمز ماندائی و جاودانگی ایرانیان در این کره خاکی است و همواره مظهر جوشش‌ها و

خلاقیت‌های هنری به زبان عمیق حکمت‌ها و معرفت‌ها بوده و فرهنگ ما همواره برخوردار از این جلوه‌ها و مظاهر ذوقی و ایمانی بوده است.

هنرمندان مسلمان تحت لوای این آموزه‌های دینی و در پرتو انوار قدسی و چراغ معرفت و عشق، دل‌های خود را منور ساخته و توانسته‌اند بسیاری از این مؤلفه‌ها را در قالب‌های زیبا، ماندگاری بخشند.

زندگی پُربار ائمه و معصومین و صالحان همواره در هاله‌ای از نور و برکت و عشق و رمق و الگوی هنرمندان ما بوده است و به همین اعتبار است که در نشان‌الامال از معنویت و معرفت است. در این میانه هیچ عنصری به حد اندازه «ایثار» و «شهادت» در روایات و احادیث و قصص و تاریخ و فرهنگ، عم و سرشار ما چراغ راه رستگاری نبوده است. جامعه‌ای که آموخته باشد رای میل به ارزش‌های الهی از حوائج نفسانی بگذرد، خود را در برابر حوادث عظیمه این جهانی روئینه خواهد کرد و هرگز تن به ذلت نخواهد داد. هر انسانی که خود را برای دیگری فنا می‌کند نه تنها جان و شرفی دوباره می‌یابد بلکه به جهان جان تازه‌ای می‌بخشد و در پرتو شمع وجود خویش جهان را از ظلمت و تاریکی نجات خواهد داد به همین دلیل است که این همه با گهر ایثار و شهادت و منزلت و مقام آن توجه شده است.

هنر تئاتر با بهره‌مندی از این دو گوهر درخشان، معاریف این فضائل را در زندگی ما نهادینه خواهد کرد و به دنیای بی‌رنگ ما روح و رنگ تازه‌ای خواهد بخشید و در این صورت است که انسان خاکی مرتبتی افلاکی را چنان که شایسته مقام و منزلت اوست باز خواهد یافت.

تئاتر در ذات و ماهیت خود برخاسته از آئین‌ها و مناسک مذهبی و

فضائل معنوی است و چه زیباست که این آینه تمام قد و این جام جهان بین گویای این مفاهیم و ارزش‌های مانای بشری باشد.

مجموعه حاضر حاصل تلاش و کوشش هشت دوره مسابقه نمایشنامه‌نویسی ایثار و تولید و سفارش متون نمایشی توسط جمعی از استادان و نویسندگان مطرح تئاتر کشور می‌باشد که به همت همکاران عزیزم در اداره کل هنری بنیاد شهید و امور ایثارگران تهیه و گردآوری شده است. از این روی، ضمن ارج نهادن به تلاش صادقانه و صمیمانه کلیه هنرمندان دبکارش و تولید نمایشنامه‌های ایثار، این رویداد مهم فرهنگی را به فارغ‌التحصیلان و چهره‌های رویدادی را با رویکرد مفاهیم معنوی و ارزشی امری مغفول تئاتر کشور دانسته و تداوم و تعالی آن را در امر فرهنگ‌سازی و تربیت تئاتر کشور لازم و ضروری می‌دانیم؛ لذا بر ما فرض است تا مراتب تحسین و امتنان خود را از شورای سیاست‌گذاری تئاتر ایثار که در سنوات گذشته با اخلاص و ایمان دربرگزاری این رویداد فرهنگی از هیچ کوششی دریغ ننمودند، اعلام داشته و برای همه هنرمندان شرکت‌کننده و متولیان دسوز آروزی موفقیت نمائیم. امید است در سایه حضرت حق و به رسمت و تلاش هنرمندان و همکاران گرامی در اداره کل هنری بتوانیم در جهت پیشبرد اهداف نظام مقدس جمهوری اسلامی گام‌هایی مؤثرتری برداریم.

و من الله توفیق

حسینعلی بیات

مدیر کل هنری و مدیر گروه تلویزیونی شاهد

بهمن ۱۳۹۴

جنگ و کشمکش اصلی‌ترین موضوع اغلب متون ادبی و نمایشنامه‌های بزرگ جهان است. نگاه به آثار ادبی بزرگی نظیر شاهنامه فردوسی، جنگ و صلح، ایلیاد و ادوسه، است، شاه لیر و چندین و چند نام دیگر تاییدی بر این مدعاست که جنگ، هسته اصلی در موضوع اصلی این متون و حتی پیشبرد داستان آن‌ها دارند.

هر چند در برخی از این متون جنگ فقط یک زمینه است اما در اغلب آثار ادبی جدید، نویسنده‌ها تلاش کرده‌اند از ریشه‌ها خارج شوند و به تشریح دلاوری‌ها و پیروزی‌های ملت خود بپردازند. این نظر شاید بتوان گفت ادبیات و علی‌الخصوص ادبیات نمایشی مهملی برای ایجاد روحیه شکست‌ناپذیری در میان مردم جوامع مختلف درآمده است.

ایرانیان بدلیل سابقه درخشان تاریخی خود در نبرد با دشمنان خارجی برای حفظ مهین دارای داستان‌های حماسی و نمایشی فروانی هستند. شاهنامه فردوسی یکی از متون قدیمی ادب پارسی است که داستان‌ها و نمایش‌های حماسی و نیز رزمندگان و جنگاوران در آن نقشی بی‌بدیل

دارند. افسانه‌های آرش کمانگیر، کاوه آهنگر، سیاوش، رستم و سهراب و ... ترسیم‌کننده بخشی از شور حماسی و جنگاوری و مہین پرستی ایرانیان دارد.

ایرانیان از بدو تاریخ جنگ‌ها و نبردهای فراوانی داشته‌اند و جنگ هشت ساله ایران و عراق آخرین و شاید حماسی‌ترین این نبردها است. اکنون که در سال ۱۳۹۴ هستیم، حدود ۳۵ سال از آغاز جنگ تحمیلی و ۳۷ سال از پایان آن گذشته است. اگر بخواهیم نگاهی به آمار و ارقام داشته باشیم، با یک حساب سرانگشتی می‌توان گفت هشت سال دفاع مقدس، یک چهارم از عمر انقلاب اسلامی را به خود اختصاص داده است. اینکه جنگی بیش از یک چهارم حیات نوین یک ملت را به خود اختصاص داده باشد و زمانی از سردا، جنگاور و روایت دلاوری‌های آن‌ها کمتر در ادبیات و علی‌الخصوص ادبیات نمایشی آن‌ها داشته باشد شایسته نخواهد بود.

کمبود و شاید بتوان گفت فقر ادبیات نمایشی در حوزه ایثار و شهادت؛ چه از لحاظ کمی و چه از منظر کیفی، سنا ای است که از نظر برخی تحلیل‌گران حوزه ادبیات پایداری این مرز و بوم رونده است. تحلیل‌گرانی که با قیاس میان پایداری دینی و مہین پرستانه ایران با جنگ‌های توسعه‌طلبانه سایر ملل و صد البته فاصله‌های فراوان میان ادبیات نمایشی این دو مقوله کاملاً متفاوت به این نتیجه می‌رسند که: ادبیات نمایشی حال حاضر جمهوری اسلامی، علی‌رغم تلاش‌های فراوان صورت گرفته نتوانسته ادای دینی کوچک به دلاور مردان هشت سال دفاع مقدس و جامعه ایثارگری بنماید.

این که فقر ادبیات نمایی در حوزه ادب پایداری وجود دارد امری پذیرفته شده است، اما چاره و درمان این معضل فرهنگی چیست نیز خود پرسشی اساسی است. بی تردید تلاش برای ظهور و بروز اندیشه‌های تازه در تولید اینگونه آثار و نیز آموزش نسل جوان و تشویق بزرگان برای خلق آثار ماندگار در این راه بی تاثیر نخواهد بود. تلاش‌های صورت گرفته در این مسیر کم نبوده است اما به نظر می‌رسد برای رسیدن به یک ادبیات نمایشی سرخوش و شایسته راهی دراز در پیش داریم.

انتشارات سفیر اردیال با هدف تولید هر چه بیشتر آثار حوزه دفاع مقدس و به منظور ارتقای کمیت برای رسیدن به محتوای شایسته و کیفی تلاش دارد منتخبی از نماینده‌نامه‌های برگزیده مسابقات سراسری نمایشنامه‌نویسی و جشنواره سراسری تئاتر را منتشر نماید.

تلاش دست‌اندرکاران این رویا دهای فرهنگی و هنری جشنواره سراسری تئاتر ایثار که با همکاری بنیاد شهید و امور ایثارگران و نیز مرکز هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پنج‌مین دوره خود را پشت سر گذاشته است، ستودنی و قابل تحسین است. بی‌شک این برنامه‌ها در آینده می‌تواند محل بروز و ظهور ناب‌ترین و برجسته‌ترین متون نمایش‌های پایداری باشد.

انتشارات سفیر اردیال و دست‌اندرکاران جشنواره سراسری تئاتر ایثار این ادعا را ندارند که مجموعه نمایش‌های حاضر غنی‌ترین و بی‌نقص‌ترین متون نمایشی حوزه پایداری است. اما یکی از اهداف مشترک ناشر و بنیاد شهید و امور ایثارگران راه‌اندازی جریانی است که

در آن گروه‌های نمایشی با دستمایه قراردادن این آثار به تولید و اجرای بیشتر نمایشنامه‌هایی با موضوع ایثار و شهادت پردازند.

در پایان سپاس خود را نثار نویسندگان این آثار و کلیه دست‌اندرکاران مسابقه نمایشنامه‌نویسی و جشنواره سراسری تناتر ایثار علی‌انصوص حجت‌الاسلام والمسلمین حاج آقا مؤذنی، جناب آقای یات مدیرکل محترم هنری بنیاد شهید و آقایان ساروخانی و لارتنی می‌نمایم که این‌ها را در اختیار این انتشارات گذاشتند.

سید حسین عابدینی

مدیر مسئول انتشارات سفیر اردهال